

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 24.7.2007
COM(2007) 440 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK**

**Az afrikai mezőgazdaság előmozdítása
Javaslat az afrikai mezőgazdasági fejlesztéssel kapcsolatos
kontinentális és regionális szintű együttműködésre**

Az afrikai mezőgazdaság előmozdítása

Javaslat az afrikai mezőgazdasági fejlesztéssel kapcsolatos kontinentális és regionális szintű együttműködésre

1. BEVEZETÉS

Ez a dokumentum az afrikai mezőgazdasági fejlesztéssel kapcsolatos EU–AU együttműködés számára javasol elveket és kulcsfontosságú területeket, a regionális és kontinentális szintre összeponosítva. Az ezeken a szinteken végzett együttműködés kiegészíti és ösztönzi majd a nemzeti szintű mezőgazdasági fejlesztést, ahol továbbra is a legintenzívebb együttműködés folyik. Kiindulási alapjául az európai konszenzusban¹ megállapított szakpolitikai megközelítések és az EU Afrika-stratégiája² szolgálnak. Mindkét dokumentum ismételtlen leszögezi, hogy a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés döntő jelentőségű a szegénység csökkentése és a növekedés ösztönzése szempontjából. A Közösség jelezte: a növekedéshez úgy kíván hozzájárulni, hogy a termelés fenntartható módon történő intenzívebbé tételére, a regionális és nemzetközi piacon mutatott versenyképességre és a kockázatkezelésre összpontosít. Ezeket a törekvéseket Afrikában a technológiai fejlesztés kihasználásával kellene megkönnyíteni, amelyet támogatna a mezőgazdasági kutatás és mezőgazdasági ismeretek terjesztése is.

Az együttműködést szorosan összehangolják Afrika mezőgazdasági programjával, és célja, hogy ösztönözze a millenniumi fejlesztési célok (MFC-k) érdekében tett előrehaladást. A széles alapokon nyugvó mezőgazdasági növekedés közvetlenül jelentős az 1. MFC (legsúlyosabb szegénység és éhínség felszámolása) elérése szempontjából, és fontos tényező a 7. MFC (a környezet fenntarthatóságának biztosítása) érdekében tett előrehaladásban is.

A mezőgazdaság³ továbbra is az afrikai szegények többségének fő gazdasági alapja, Afrika GDP-jének egyharmada innen származik, és a foglalkoztatottak nagy része is ebben a szektorban tevékenykedik. A mezőgazdasági termelés legnagyobb része a kisgazdálkodóktól származik, akik között a nők kiemelten fontos szerepet játszanak⁴. A mezőgazdasági termelés, elosztás és értékesítés közvetlen hatással van az élelmiszerellátás biztonságára és a háztartások tagjainak tápláltsági állapotára. A mezőgazdasági növekedés ezen túl jelentős sokszorozó hatást is kifejt. A mezőgazdaságból származó magasabb jövedelmek a vidéki területeken fenntarthatóvá és megfizethetővé teszik a szociális szolgáltatások nyújtását, illetve igénybe vételét. Emellett az ökológiai rendszerek és a biológiai sokféleség fenntarthatósága szempontjából is döntő jelentőségű az, hogy a mezőgazdasági termelők milyen módon használják a természeti erőforrásokat.

A mezőgazdaság túlnyomórészt a magánszektorban végzett tevékenység, de az állami szektor jelentős részvételét kívánja majd meg. Először is azért, mert a piac elégtelenül működik, ami hátrányosan érinti a szociálisan és földrajzi helyzetük miatt különösen nehéz helyzetű csoportokat. Másodszer azért, mert a környezetvédelem terén meglévő externáliák a fenntarthatóság érdekében állami szabályozást és beavatkozást igényelnek. Harmadszor pedig

¹ (2006/C46/01)

² COM(2005) 489.

³ Ideértve a növénytermesztést, állattenyésztést, halászatot és erdőgazdaságot.

⁴ Afrikában az összes élelmiszer mintegy 80%-át nők termelik.

azért, mert a mezőgazdaság is jobban működik, ha a közszféra eredményesebben látja el feladatait.

Az együttműködésnek e dokumentumban felsorolt területei a segítségnyújtás hosszú távú keretét szolgáltatják. Földrajzi értelemben az együttműködés a Szaharától délre fekvő afrikai térségre összpontosít, ahol a mezőgazdasággal kapcsolatos problémák a legsürgetőbbek. Tekintettel azonban az AU kezdeményezéseivel történő összehangolásra, és mivel az együttműködés számos területe⁵ egész Afrikára kiterjed, az egész földrészt átfogó szemléletnek is jelentősége van.

2. A MEZŐGAZDASÁGI FEJLŐDÉS KILÁTÁSAI AFRIKÁBAN

2.1. Jelenlegi kihívások

A mezőgazdaság Afrikában kezdi visszanyerni gazdasági jelentőségét: a mezőgazdasági szektor 2002-ben 2,7%-os, 2003-ban 3,0%-os, 2004-ben pedig 5,3%-os, jól érzékelhető növekedést mutatott. Hozzájárultak ehhez a kedvező ármozgások is számos termék esetében, de a termelési feltételek⁶ javulása szintén a növekedést segítő tényező. A szegénység folyamatos csökkentése érdekében azonban a mezőgazdasági növekedésnek tovább kell fokozódnia, különösen az alacsony jövedelmű, falusias jellegű társadalmakban, ahol valószínűleg továbbra is a mezőgazdaság marad a gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés fő húzóereje.

A mezőgazdasági termelés és növekedés Afrikában jelenleg számos, egymással összefüggő kihívással néz szembe. E tényezők szétválasztása során az alábbi hat területet határozták meg annak érdekében, hogy segítsék felállítani az együttműködés különböző területei közötti fontossági sorrendet⁷:

- i. összehangolt, széles körű egyetértéssel alapuló elképzelés kidolgozása a mezőgazdasági fejlesztéssel és annak a fenntartható gazdasági fejlődésben és a szegénység enyhítésében játszott szerepével kapcsolatban, valamint ennek az elképzelésnek koherens fejlesztési politikákra, stratégiákra és költségvetésekre váltása;
- ii. a kormányzás megerősítése a mezőgazdasági szektorban oly módon, hogy újradefiniálják az állam, a magánszféra és a civil társadalom szerepét és kölcsönhatásait, valamint javítják a különböző szervezetek részvállalási képességét a szakpolitikák kialakításában és végrehajtásában;
- iii. a vidék fenntartható termelékenységének javítása és a mezőgazdasági termékek tápértékének növelése több ismert technológiai és igazgatási újítás fokozott alkalmazása, valamint a kutatás kiszélesítése és a mezőgazdasági felhasználók számára hatékonyabbá tételé révén;

⁵ Például az állatállományban előforduló betegségek ellenőrzése, a kutatás és az egészségügyi és növényegészségügyi intézkedések.

⁶ Ideértve egyes országokban a béke beköszöntét.

⁷ A hat terület részletes bemutatását lásd a Bizottság szolgálatainak e javaslatot kísérő munkadokumentumában.

iv. a fizetőképes piacok elérése a fizikai elérhetőség javítása és a piaci (hiánypótló) lehetőségek⁸, termékek és a termelők számára magasabb árak elérését eredményező struktúrák kihasználása által, valamint a kereskedelem megkönnyítése révén, ideértve az egészségügyi és növényegészségügyi intézkedéseket is;

v. a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás eredményesebb rendszereinek létrehozása és a fenntartható használat ellentételezéseként a pozitív gazdasági megtérülés biztosítása révén; valamint

vi. a kockázatok és a sebezhetőség csökkentése a kártevők, betegségek, áringadozások, a piac bizonytalansága, az éghajlatváltozás és a kedvezőtlen időjárási viszonyok tekintetében.

2.2. Afrika mezőgazdasági programja

A mezőgazdasági fejlesztés előmozdítása érdekében az AU és a NEPAD elindította Afrika átfogó mezőgazdasági fejlesztési programját (CAADP), míg az államfők megegyeztek, hogy jelentős mértékben megemelik a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés részesedését a nemzeti költségvetésekből⁹. Ezen túlmenően az AU-n belül átfogó elképzelés alakult ki a 2015-ig a mezőgazdasággal kapcsolatban elérendő célok tekintetében is.

A CAADP-kezdeményezést az egész földrész figyelembevételével dolgozták ki, de a nemzeti és regionális mezőgazdasági fejlesztési tervekre épül. Főbb elveket és célokat tartalmaz, amelyek célja, hogy i. iránymutatást adjanak az országstratégiákhoz és befektetési programokhoz, ii. megvalósíthatóvá tegyék az egymástól tanulást és egymás felülvizsgálatát; valamint iii. megkönnyítsék a fejlesztési törekvések nagyobb fokú összehangolását és harmonizációját. A fejlesztésben részt vevő partnereknek a CAADP fontos lehetőségeket kínál a Párizsi Nyilatkozat értelmében tett előrehaladáshoz.

A CAADP négy, a nemzeti és regionális programok szakpolitika keretrendszerül szolgáló tematikus „pillér” kifejlesztésén is dolgozik. A nemzeti és regionális szintű CAADP-programok meghatározott, kerekasztal-alapon működő folyamatot fognak követni, amelynek eredményeképpen a szakpolitikai reformokra kiterjedő, az állami és magánbefektetések és beavatkozások tekintetében iránymutatást adó országos és regionális „CAADP-tömörülések” jönnek létre.

Abból a felismerésből kiindulva, hogy a korlátozott források és intézményi teljesítőképesség az élelmiszer- és táplálkozásbiztonság elérése szempontjából gyors, de fenntartható javulást eredményező prioritásokat kívánnak meg, a 2006. decemberi AU-csúcstalálkozó¹⁰ a CAADP-kötelezettségvállalások teljesítésével kapcsolatban bizonyos szelektivitásra hívott fel.

⁸ Növekvőben van bio-üzemanyagok piaca, de a tisztességes kereskedelem és az organikus termékek piaca is.

⁹ A 2003. júliusi maputói nyilatkozatban, amely kötelezi az országokat, hogy 2008/09-ig a nemzeti költségvetésnek legalább 10%-át a mezőgazdaságra és vidékfejlesztésre fordítsák.

¹⁰ Afrikai élelmiszerbiztonsági csúcstalálkozó, Abuja, 2006. december. A csúcstalálkozón számos stratégiai terméket határoztak meg, amelyek esetében az Afrikán belüli kereskedelmet és marketinget fokozni fogják.

3. A MEZŐGAZDASÁGI FEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS EU-AU EGYÜTTMŰKÖDÉS

3.1. Célok és elvek

Az EU-AU együttműködésre vonatkozó alábbi javaslatok a földrész és regionális szintre összepontosítanak és céljuk, hogy a földrészen a mezőgazdasági fejlődés számára a képességek kibontakozásához kedvezőbb környezetet teremtsenek. Az együttműködés a következő elveken alapul:

- *A millenniumi fejlesztési célok melletti elkötelezettség*, különös hivatkozással az 1. és 7. MFC-re.
- *Összehangolás az afrikai prioritásokkal*, a CAADP-folyamatok, elvek és célkitűzések alapján.
- *A donorok összehangolása*, a Párizsi Nyilatkozat elvei szerint.
- *Támaszkodás az egyéb AU-EU partnerségekre és eszközökre*, a közvetlenül vagy közvetve az afrikai vidékfejlesztést támogató EU-kezdemenyzéseket kiegészítve és az Afrika és Európa között már meglévő partnerségek felhasználásával.
- *A vonatkozó európai uniós tapasztalatokból és bevált gyakorlatokból levonható tanulságok felhasználása*, az EU csaknem 50 éves mezőgazdasági szakpolitika tapasztalatára építve.
- *A szubszidiaritás elvének alkalmazása*, azaz csak azoknak a regionális és az egész földrészt érintő tevékenységeknek a támogatása, amelyek a nemzeti szintű beavatkozások értékét növelik.
- *A szakpolitikák koherenciája*, azaz az uniós fejlesztési politikák összehangolása a mezőgazdasági, halászati, kereskedelmi, fogyasztóvédelmi és energiapolitikával.

A CAADP által megállapított igényekkel összhangban az együttműködés a kapacitásépítésre és a regionális és kontinentális szervezetek intézményes megerősítésére fog összpontosítani.

Az együttműködés elő fogja mozdítani az államnak a mezőgazdaságban játszott, stratégiaibb és hatékonyabb szerepvállalását abból a feltevésből kiindulva, hogy az állam elsődlegesen: hatékony szakpolitikai és szabályozási keretet fog biztosítani, és a képességek kibontakozásához kedvező környezetet fog teremteni; a piac elégtelen működése esetén be fog avatkozni; a közjavak ismérveit magukon viselő szolgáltatásokat nyújt majd; biztonsági hálókat fog teremteni; valamint korlátozott mértékben nyújt majd állami támogatásokat.

3.2. Az együttműködés elsőbbséget élvező területei

Az EU és Afrika közötti, mezőgazdasági fejlesztéssel kapcsolatos együttműködés hét területre összpontosul majd, a mezőgazdaság számára Afrikában jelentkező fő kihívások és a CAADP-ben megjelenített afrikai prioritások alapján.

3.2.1. A mezőgazdaság a fejlesztési stratégiákban

Felismerve, hogy a mezőgazdaság a gazdasági növekedés és a szegénység csökkentése szempontjából kulcsfontosságú szektor, e területen szükséges, hogy a mezőgazdaság szerves,

stratégiai részét képezze a nemzeti, regionális és az egész földrészre kiterjedő fejlesztési programnak.

A regionális és az egész földrészre kiterjedő együttműködés főként a következőkre irányul:

- a mezőgazdasági teljesítőképesség és a makrogazdasági politikák, a külső sokkhatások, az éghajlatváltozás, az elsivatagosodás és a biológiai sokféleség közötti kölcsönhatásokkal kapcsolatos elemzések és kapacitásépítés;
- a nemzeti szakpolitika fejlesztések során szerzett tapasztalatokból és ezeknek mezőgazdaságra és a vidék gazdaságára gyakorolt hatásából levonható tanulságok felhasználása;
- kapacitásépítés és az intézmények megerősítése a bizonyítékokon és eredményeken alapuló szakpolitikai tervezés, a szakpolitikák koherenciája és az ezekkel kapcsolatos ismeretterjesztés előmozdítása tekintetében;
- a szektorok közötti koordináció és együttműködés;
- az egész földrészt átfogó termelői fórum létrehozása, amely összekötő kapocs lenne a nemzeti és regionális termelői szervezetek között, és megerősíthetné ezeknek a CAADP-folyamatokban játszott szerepét;
- az elemzési és ellenőrzési tevékenységek megerősítése az egyes országokra jellemző, egyéni mezőgazdasági fejlesztési utak gazdasági, szociális és környezetvédelmi szempontú összevetése és szembeállítása terén;

Az AUC, a NEPAD és a regionális gazdasági közösségek továbbra is fő partnerek maradnak, és az együttműködés az ő szakpolitika-elemzési, ellenőrzési, kölcsönös értékelési és ismeretterjesztő tevékenységük, valamint a nemzeti szintű szervezetekben a kapacitásépítés terén játszott szerepük támogatását jelenti majd. A regionális termelői szervezetek a partnerek egy másik csoportját alkotják. Tervezik a nemzetközi szervezetek bevonását is a végrehajtásba, míg az AUC-cal folytatott együttműködés jelentheti majd az Európai Bizottsággal létrehozandó, a vonatkozó főigazgatóságok bevonásával folytatott (pl. AGRI, FISH, SANCO, TRADE, ENV, RTD, JRC és REGIO) ikerintézményi együttműködést. A CTA¹¹ az ismeretterjesztésben fog szerepet játszani, segíti majd a levont tapasztalatok cseréjét és támogatja a termelők szervezeteinek megerősítését és a kapcsolódásukat a CAADP-hez.

3.2.2. A szektor kormányzása

Az együttműködés e területe a regionális és kontinentális szintű kapacitásépítést hivatott segíteni annak érdekében, hogy a mezőgazdasági szektorban nemzeti szinten javuljon a kormányzás. Az eredményesebb kormányzástól azt várják, hogy hozzájáruljon a gördülékenyebb átmenethez a kistermelői gazdálkodásból a kereskedelmi szempontból életképesebb és fenntarthatóbb, családi alapú mezőgazdaság felé.

A szektor kormányzásával kapcsolatos együttműködés az alábbiakra terjed ki:

- a szakpolitikák regionális és kontinentális szintű harmonizációja, valamint a regionális és nemzeti mezőgazdasági politikák koherenciájának segítése

¹¹ A Mezőgazdasági Fejlesztési Központ, a Cotonou-i Megállapodás értelmében az EU és az AKCS által közösen felállított központ.

- a szakpolitikai vállalások ellenőrzése és kölcsönös értékelések folytatása;
- a kormányzás kulcsfontosságú szempontjai – többek között a földműveléssel és a földhasználattal kapcsolatos szakpolitikák és a fenntartható mezőgazdaság – tekintetében regionális és az egész földrészt érintő iránymutatások megfogalmazása;
- kapacitásépítés és felkészítés a felelősségvállalásra a szektor kormányzásában;
- a köz- és a magánszféra közötti partnerségek és a vállalkozások közötti szövetségek támogatása;
- a termelői és szakmai szervezetek regionális és kontinentális szintű képviselőinek erősítése, hatékony ismeretterjesztési és lobbizási képességekkel, valamint
- összehasonlító elemzések és a tanulságok levonása a mezőgazdaságban folyó liberalizálási és privatizációs folyamatok, a köz- és a magánszféra közötti kapcsolatok és a kormány teljesítménye terén.

Az AUC-cal folytatott együttműködést az AUC-nak a szakpolitikákkal kapcsolatos fejlesztésben, koordinációban és harmonizációban játszott politikai és segítő szerepének megerősítése révén képzelik el; a NEPAD és a regionális gazdasági közösségek esetében kapacitásépítés, szakpolitikai elemzések és kölcsönös értékelések formájában; a regionális és az egész földrészre kiterjedő, a termelőket és a szakmai szervezeteket képviselő magánszervezetek esetében pedig kapacitásépítés, ismeretterjesztés, tárgyalás és szolgáltatások nyújtása révén. A CTA az utóbbiak vonatkozásában, valamint a levont tanulságok alapján a tudatosság fokozása által fog részt venni a munkában. A kormányzással kapcsolatos kapacitásépítés egyik módját jelenthetné az EU tapasztalataiból eredő tanulságok levonása, köztük az Európai Bizottsággal, a tagállamokkal és a magánszférában az EU-ban működő szervezetekkel folytatott információcserék is¹².

3.2.3. *Kutatás, ismeretrendszerek és az ismeretek terjesztése*

Ennek az együttműködési területnek a célja, hogy – az éghajlatváltozás miatti kihívások figyelembe vételével – fokozza a mezőgazdasági kutatásnak és ismeretrendszereknek a vidék termelékenységére, a szegénység csökkentésére és a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodásra kifejtett hatását. Kiemelt jelentőséget fognak tulajdonítani a többdimenziós kutatási megközelítéseknek, a fenntartható mezőgazdasági termelési rendszereknek és a vidéken élő szegényekre előnyös hatásokkal járó kutatásokra.

A regionális és kontinentális szintű együttműködési területek a következők:

- az egyes országok közötti kutatási együttműködés erősítése a széttöredezetté válás csökkentése és szinergiák megteremtése érdekében;
- az egész földrészre kiterjedő és regionális kutatási stratégiák megfogalmazása;
- az elsőbbséget élvező, nemzetek feletti vonatkozású kutatás társfinanszírozása;
- kapacitásépítés az ismeretterjesztés, a képzés és az oktatás új módjainak és csatornáinak érdekében, valamint a kutatási rendszerek, ismeretterjesztő szolgálatok és termelők közötti kapcsolatok megerősítése;

¹² A DG AGRI segíthet a bevált gyakorlatok cseréjében, kapcsolódást biztosíthat a termelői szervezetekhez és a szabályozás és kutatás terén információkkal szolgálhat.

- a tájékoztatás, az ismeretekhez való hozzáférés és információcsere hálózati platformjainak megerősítése és/vagy megerősítése¹³; valamint
- a nemzeti mezőgazdasági kutatási rendszerek és a regionális és nemzetközi kutatási programok koordinációjának javítása.

Az e területen folytatott együttműködés során figyelembe veszik majd az EU és Afrika között hosszú ideje fennálló kutatási együttműködés¹⁴ tanulságait, valamint az európai partnerek közötti együttműködés¹⁵ erősítésére vonatkozó iránymutatásokat. A 4. CAADP pillér és összhangba hozzák az afrikai mezőgazdasági termelékenységért létrehozott keretrendszer (FAAP) elveivel. A fő partnerek az Afrikai Mezőgazdasági Kutatás Fóruma (FARA) és a hozzá kapcsolódó szubregionális kutatási szervezetek, a fejlesztési célú Mezőgazdasági Kutatás Globális Fóruma (GFAR), valamint működő hálózataival¹⁶ együtt a az európai fórum (EFARD), a Nemzetközi Mezőgazdasági Kutatás Tanácsadó Csoportjainak (CGIAR) rendszere, egyéb nemzetközi szervezetek és kutatási partnerségek, többek között a Közös Kutatóközpont (KKK). A CTA a hálózatépítés platformjainak megerősítésében fog segítséget nyújtani.

3.2.4. *A kereskedelem megkönnyítése, a minőségbiztosítás és -javítás hangsúlyozásával*

Ennek az együttműködési területnek a célja, hogy Afrika még inkább úgy tudjon hatni a piacokra – különös figyelemmel a mezőgazdasági termékek regionális piacaira – ,hogy ezek működése következtében csökkenjen a szegénység. A jelenleg folyó kereskedelmi tárgyalások (gazdasági partnerségi megállapodások – a továbbiakban: EPA-k, illetve a dohai fejlesztési program – a továbbiakban: DDA) célja, hogy eredményükképpen fokozódjanak az afrikai országok mezőgazdasági kereskedelmi lehetőségei, amelyek az ellátásra adott megfelelő válaszokat igényelnek. A javasolt együttműködés között található az ésszerű termelési és kereskedelmi szabályok befolyásolására, kialakítására és betartására irányuló képesség megerősítése annak érdekében, hogy a mezőgazdasági termékek (továbbra is) eljussanak a fizetőképes piacokra, és hogy a fogyasztók számára garantálni lehessen a termékbiztonságot.

A támogatás kifejezetten építeni fog az EPA-k által kínált lehetőségekre, és a következőkre fog kiterjedni:

- a regionális stratégiák és kapacitásépítés a mezőgazdasági vásárlói és eladási piacok strukturális hiányosságának kezelésére;
- kapacitásépítés a kereskedelempolitika felügyelete terén, ideértve a végrehajtás ellenőrzését, a jelentéstételt és a kereskedelemkönnyítő politikák végrehajtását.
- a regionális piacok kiépítése és a régióon belüli kereskedelem erősítése, különösen az élelmiszercikkek területén;
- a harmonizáció, a szabványosítás és az ellenőrzés jogi és szabályozási keretének létrehozása; közös regionális osztályozási rendszerek és szabályok elfogadása, és ezek összehangolása a nemzetközi rendszerekkel és szabályokkal;

¹³ Ideértve a termelők közötti információcsere is.

¹⁴ Mind a tudományos (pl. a nemzetközi kutatási és fejlesztési együttműködés –INCO, illetve az RFP), mind a fejlesztési szakpolitikai eszközökön keresztül.

¹⁵ Kidolgozója az EIARD.

¹⁶ Az ECART-EIG és a NATURA

- a referencialaboratóriumok megerősítése, hálózatépítés a nemzetközi központokkal, valamint kapacitásépítés a teszteléssel és az előírásoknak való megfelelés elbírálásával foglalkozó az egyéb létesítmények és intézmények esetében;
- a regionális teljesítőképesség fokozása a szabályok – köztük a biztonságos szermaradvány-határértékek – megértésének és betartásának javítása érdekében;
- a fenntartható és társadalmilag elfogadható termelést célzó minősítési rendszerek támogatása; valamint
- kapacitásépítés az (élelmiszerbiztonsági, mezőgazdasági kereskedelmi) szabványokról és a kereskedelem könnyítésének más formáiról folyó regionális és nemzetközi vitákban és tárgyalásokban való aktív részvétel érdekében.

A fő partnerek az AUC szakosodott szolgálatai (nevezetesen az IBAR és az IAPSC), a szabályozással foglalkozó nemzetközi intézmények, a minősítő szervezetek, a kutatóközpontok, a regionális gazdasági közösségek, a regionális termelő és exportáló szervezetek, a referencialaboratóriumok és az ENSZ vonatkozó szolgálatai. A CTA az egészségügyi és növényegészségügyi kérdések jobb megértése érdekében fejt majd ki tevékenységet.

3.2.5. A természeti erőforrásokkal való gazdálkodás: Földművelés, halászat, erdőgazdálkodás

Az együttműködés e területén a földművelési, halászati és erdőgazdálkodási forrásokkal kapcsolatos kormányzati és igazgatási rendszerek javítását fogják támogatni, amelyek célja, hogy a környezetvédelmi szempontú fenntarthatóságot és a biológiai sokféleséget ötvözzék a nyereséges felhasználással és a szegénység csökkentésével.

A regionális és az egész földrészt érintő szempontok ezen az együttműködési területen a következők:

- a szakpolitikák koordinációja és harmonizációja, különösen a határokon átnyúló források esetében;
- koordinációs és együttműködési mechanizmusok létrehozása és megerősítése a határokon átnyúló források terén, a meglévő regionális keretrendszereken belül;
- regionális és az egész földrészt érintő vonatkozó iránymutatások megfogalmazása a földművelési szakpolitikák és a források fenntartható felhasználása terén, a gazdasági, jogi, szociális és környezetvédelmi szempontok együttes figyelembe vételével;
- A természeti erőforrások használata esetében a felelősség és elszámoltathatóság könnyebb megállapítását lehetővé tevő szakpolitikai környezet előmozdítása;
- a levont tanulságok kicserélése és a kölcsönös értékelések támogatása az irányítási rendszerek hatékonysága terén;
- a természeti erőforrások állapotának (illetve a rájuk nehezedő nyomásnak), valamint az éghajlatváltozás által a mezőgazdaságra és a természeti erőforrásokra gyakorolt hatás ellenőrzése és felügyelete; valamint

- az együttműködés fokozása az erőforrások (köztük a halászati és erdőgazdasági erőforrások) jogellenes felhasználása és a jogellenes termékek kereskedelme elleni harc területén¹⁷.

E területen a természeti erőforrások fenntartható felhasználása érdekében a szakpolitikákra és kormányzásra, valamint az igazgatásra és az intézményi rendelkezésekre fognak összpontosítani. Ami a földművelési politikát és a talaj- és vízgazdálkodást illeti, a támogatást összehangolják a CAADP 1. pillérével és a hozzá kapcsolódó nemzetközi kezdeményezésekkel¹⁸. A halászati erőforrások irányításának, ellenőrzésének és felügyeletének javítására szolgáló keretet a halászati partnerségi megállapodások fogják adni. A fő partnerek az AUC, a NEPAD, a regionális gazdasági közösségek, a szakosodott nem-kormányzati szervezetek és a (szub)regionális föld- és vízgazdálkodási, halászati és erdőgazdálkodási szervezetek, valamint az ezekre az ágazatokra szakosodott európai és nemzetközi intézmények, hálózatok és platformok¹⁹ lesznek. A CTA a levont tanulságok kicserélését fogja segíteni.

3.2.6. *Az állattenyésztés fejlesztése és a járványvédelem*

Ezen az együttműködési területen javítani fogják az állattenyésztési ágazat fenntarthatóságát, valamint növelni hozzájárulását a szegénység csökkentéséhez és a növekedéshez, különös hangsúlyt fektetve az állatokat érintő járványok elleni védelemmel kapcsolatos ismeretekre és rendszerekre. Az együttműködés célja, hogy csökkentse az elhullási arányt és az állattenyésztéssel kapcsolatos termelési kockázatokat, javítsa a közegészségügy terén a megelőzést, valamint hozzáférhetőbbé tegye a regionális és nemzetközi piacokat, megkönnyítse az ésszerű földhasználatot és csökkentse az állattenyésztéssel kapcsolatos környezetvédelmi problémákat. A következőkre terjed ki:

- határokon átnyúló együttműködés a legeltetési állattenyésztés, a legelőgazdálkodás, a fenntartható állattenyésztési rendszerek és az állatállomány-kereskedelem terén;
- az afrikai állattenyésztés fejlesztése és az éghajlatváltozás közötti kölcsönhatás elemzése;
- az állatorvosi szolgáltatások és járványvédelmi rendszerek összehangolt hálózatainak megerősítése a nemzetközi normák alkalmazásával;
- az állatbetegségek kezelése érdekében a regionális és nemzeti egészségügyi rendszerek koordinálását szolgáló pánafrikai rendszer megerősítése; valamint
- a betegségmegelőzési módszerekkel kapcsolatos kutatások, kísérletek és ismeretek terjesztése, ideértve az oltóanyagok kifejlesztését is.

A főbb partnerek a tervek szerint az AUC állatállományra szakosodott szolgálatai (az IBAR, a PANVAC és a PATTEC), az ILRI és más, (szub)regionális szintű állatállomány-ügynökségek, a FAO, az OIE, valamint az állattenyésztéssel és legeltetési állattartással foglalkozó regionális és nemzetközi szervezetek. Igénybe fogják venni az afrikai állattenyésztési (élő) partnerséget is, amelynek a főbb érintettek szintén tagjai.

¹⁷ Az erdészeti erőforrásokkal kapcsolatos FLEGT-kezdeményezésre építve.

¹⁸ Pl. a TerrAfrica-val.

¹⁹ Ideértve a fenntartható fejlődéssel és környezettel foglalkozó KKK-AKCS megfigyelőközpontot.

3.2.7. Kockázatkezelés

Az együttműködés e területe az éghajlatváltozással, természeti katasztrófákkal és ársokkokkal kapcsolatos kockázatok csökkentésének képességére irányul, a szervezeti kérdésekre és a pénzügyi eszközökre összpontosítva.

A regionális és az egész földrészt érintő együttműködés a következőkre terjed ki:

- intézményi és technikai kapacitásépítés a katasztrófákra – köztük a rövid távú élelmiszerhiányokra való felkészültség, ezek megelőzése és a rájuk adott válaszadási készség terén;
- a csökkentett kockázatokkal járó termelési módszerekkel és a nehézségekkel való megküzdés stratégiáival kapcsolatos kutatások, információcsere és kapacitásépítés;
- a termesztett növényeket és az állatállományt a kártevők és betegségek miatt érő veszteségek kockázatának csökkentését szolgáló innovatív rendszerek;
- a levont tanulságokra vonatkozó információk cseréje, valamint kapacitásépítés a piaci alapú ár-kockázat-kezelési eszközök, kiegyenlítő rendszerek és biztosítási mechanizmusok felhasználása terén; valamint
- regionális és az egész földrészre kiterjedő korai előrejelző rendszerek kifejlesztése, alkalmazása és a nemzeti rendszerekhez kapcsolása.

Az együttműködés részét fogja képezni a kulcsfontosságú állami és magánszervezetek kapacitásának növelése, valamint az afrikai országok bejutásának megkönnyítése a nemzetközi pénzügyi és biztosítási piacokra. A főbb partnerek az AUC, a regionális gazdasági közösségek és a nemzetközi szervezetek lesznek. A CTA a csökkentett kockázatokkal járó termelési módszerekkel és a piaci alapú ár-kockázat-kezelési eszközökkel kapcsolatos információk cseréjében vesz majd részt.

4. KOORDINÁCIÓ, ELLENŐRZÉS ÉS FELÜLVIZSGÁLAT

4.1. Koordináció

Az EU és Afrika közötti mezőgazdasági fejlesztési együttműködés koordinálása három, egymással kölcsönös kapcsolatban lévő dimenzióban folyik majd: i. az afrikai intézményekkel; ii. a donorokkal kapcsolatos egyéb koordinációs tevékenységekkel, valamint iii. az EU-n belül.

Az afrikai intézményekkel folytatott koordináció a CAADP keretrendszerét fogja felhasználni, irányításában pedig – az AUC és a NEPAD központi szerepe mellett – a kontinentális szintű és regionális szervezetek vesznek részt. A CAADP partnerségi platformja kontinentális szinten az összes fejlesztési partner bevonásának koordinálását szolgáló, alapvető fontosságú mechanizmus. A regionális szinteken is hasonló platformok felállítása van folyamatban. Nemzeti szinten a CAADP országos kerekasztal-folyamata nyújt hasonló platformot. Tematikus értelemben a koordináció mind inkább a CAADP „pillérjei” köré szerveződik.

A donorok koordinálását és harmonizációját, valamint a CAADP-vel való összehangolásukat erősíti majd a vidékfejlesztés donorjainak globális platformja (GDPRD), amelynek az Európai Bizottság és számos tagállam is tagja. A GDPRD a CAADP tekintetében a donorok

koordinációs központjaként fog működni, és segítséget fog nyújtani a CAADP partnerségi platformjai üléseinek megszervezéséhez is.

Az EU-n belüli koordinációt egy, az afrikai mezőgazdasággal foglalkozó és a CTA technikai segítségével működő, tervezett uniós munkacsoport²⁰ fogja megerősíteni. A munkacsoport erősíteni fogja a szinergiákat az afrikai mezőgazdasági fejlesztés uniós finanszírozásában²¹, valamint javítja annak minőségét és láthatóságát

4.2. Ellenőrzés és felülvizsgálat

A CAADP végrehajtásában és a mezőgazdasági fejlesztésre irányuló együttműködésben elért haladást túlnyomórészt a CADDP partnerségi platformja és az Afrikai Partnerségi Fórum (APF) ellenőrzi majd. Mindkettő hasonló mutatókat fog használni, amelyekről az AUC és a NEPAD jelentése folyamatban van. Ezen túlmenően az előrehaladás részletesebb figyelemmel kísérésére a CAADP pillérjein belül is fejlesztenek ki mechanizmusokat.

A GDPRD segíti majd az ellenőrzési folyamatot, különös tekintettel a donorok által finanszírozott projektekre és programokra, a harmonizációra és összehangolásra, valamint a CAADP-programon belüli következetességre.

Az EU és Afrika közötti, mezőgazdasági fejlesztéssel kapcsolatos együttműködés szakpolitikai megközelítéseinek és stratégiai irányainak jelentőségét ugyanannak a felülvizsgálati eljárásnak vetik majd alá, mint az EU-AU együttműködési program egészét, amely jelenleg az EU Afrika-stratégiája részét képezi.

5. KÖVETKEZTETÉS

A széleskörű mezőgazdasági növekedés Afrikában kulcsfontosságú az MFC-k elérése érdekében tett haladás, valamint a vidéki területen nyújtott szociális szolgáltatások megfizethetőségének biztosítása szempontjából. Ennek felismerése tükröződik abban, hogy – Afrika mezőgazdasági programja alapján és elsődlegesen az afrikai szervezeteken keresztül – a mezőgazdasági fejlesztés terén folytatott regionális és kontinentális szintű AU-EU együttműködésnek hét alapvető jelentőségű területét állapították meg. A kapacitásépítésre és a regionális és az egész földrészt átfogó szervezetek intézményi megerősítésére összpontosítanak annak érdekében, hogy előmozdítsák a javításokat a mezőgazdasági szakpolitikák és kormányzás területén.

Az együttműködés a versenyképesség szempontjából történő, a termelékenységre és a növekedésre összpontosító megközelítéseket a széles alapokon nyugvó fejlődéssel ötvözi, különös figyelemmel a szegénység enyhítésére és a társadalmi kohézióra. A mezőgazdasági termékek regionális piaci mindkét szempontból fejlesztésre szorulnak, a regionális integráció és a kereskedelem megkönnyítése jelentőségének hangsúlyozása mellett. Ezenkívül támogatni fogják a fenntartható termelési rendszereket is abból a felismerésből kiindulva, hogy alkalmazkodni kell a külső kihívásokhoz, például az éghajlatváltozáshoz.

²⁰ A munkacsoport a tervek szerint a fejlesztési együttműködéssel foglalkozó munkacsoportnak tesz majd jelentést.

²¹ Új finanszírozási eszközt nem terveznek.

Az együttműködés a Párizsi Nyilatkozattal összhangban folyik majd abban az értelemben, hogy támogatást nyújt az afrikai menetrendhez, valamint a párbeszéd és felülvizsgálat céljára összehangolt mechanizmusokat alkalmaz.

MELLÉKLET– Betűszavak

AKCS: Az afrikai, karib-tengeri és csendes-óceáni térség

AGRI: Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság

APF: Afrikai Partnerségi Fórum

ARD: Mezőgazdasági Kutatás a Fejlesztésért

AU: Afrikai Unió

AUC: Az Afrikai Unió Bizottsága

CAADP: Afrika átfogó mezőgazdasági fejlesztési programja

CGIAR: Nemzetközi Mezőgazdasági Kutatás Tanácsadó Csoportja

CTA: Mezőgazdasági Fejlesztési Központ

DG: Főigazgatóság

ECART: Európai konzorcium a trópikusokon folytatott mezőgazdasági kutatásokért

EIARD: Európai kezdeményezés a fejlesztés érdekében végzett mezőgazdasági kutatásért

ENPI: European Neighbourhood Policy Instrument

ENV: Környezetvédelmi Főigazgatóság (Európai Bizottság)

EU: Európai Unió

FAAP: Az afrikai mezőgazdasági termelékenység keretrendszere

FAO: Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezet

FARA: Fórum az afrikai mezőgazdasági kutatásért

FISH: Halászati és Tengeri Ügyek Főigazgatósága (Európai Bizottság)

FLEGT: Az erdészeti ágazatra vonatkozó jogszabályok érvényesítése, szabályozás és kereskedelem

GDP: Bruttó hazai termék

GDPRD: A vidékfejlesztés donorjainak globális platformja

GFAR: A Mezőgazdasági Kutatás Globális Fóruma

IAPSC: Interafrikai Növényegészségügyi Tanács

IBAR: Interafrikai Hivatal az Állat-erőforrásokért

ILRI: Nemzetközi Állatállomány-kutató Intézet

KKK: Közös Kutatóközpont (EU)

MFC: Millenniumi fejlesztési cél

NARS: National Agricultural Research Systems

NATURA: A mezőgazdasági fejlesztésbe bekapcsolt (trópusi és szubtrópusi irányultságú) európai mezőgazdasági egyetemek hálózata

NEPAD: Új partnerség Afrika fejlődéséért

OIE: Állat-egészségügyi Világszervezet

PANVAC: Pánafrikai Állat-oltóanyag Központ

PATTEC: A cecelegyek és az álomkór felszámolását célzó pánafrikai kampány

REC: Regional Economic Community

REGIO: Vidékfejlesztési Főigazgatóság (Európai Bizottság)

RTD: Kereskedelmi Főigazgatóság (Európai Bizottság)

SANCO: Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság (Európai Bizottság)

WTO: Kereskedelmi Világszervezet